

Preventívna gynekologická prehliadka má pre ženy obrovský význam pri predchádzaní zdravotným problémom

Aj preto Union zdravotná poisťovňa, a. s., poskytuje svojim poistenkám komplexný preventívny program

Rakovina krčka maternice je významným celosvetovým zdravotným problémom a závažnou zdravotnou, psychickou aj sociálnou záťažou žien. Pre včasné odhalenie ochorenia má mimoriadny význam preventívna gynekologická prehliadka a na ňu nadväzujúce skriningové cytologické vyšetrenie steru z krčka maternice.

Preventívna gynekologická prehliadka a skriningové cytologické vyšetrenie

Súčasťou preventívnej gynekologickej prehliadky je skrining rakoviny krčka maternice, ktorý vykonáva gynekológ odobraním steru z oblasti krčka maternice. Podľa tohto zákona je uhrádzaná preventívna gynekologická prehliadka každej žene vo veku od 18 rokov alebo od prvého tehotenstva raz za rok. Účasť žien je však stále veľmi nízka. Z celkového počtu poisteniiek Union zdravotnej poisťovne, a.s. absolvovalo v rokoch 2007 – 2012 preventívnu gynekologickú prehliadku priemerne len okolo **35% žien**.

Zákon, ktorý definuje skrining, (v platnosti od 1. januára 2008) určuje, že skriningové cytologické vyšetrenie steru z krčka maternice je uhrádzané ženám od 23 do 64 rokov v nasledujúcom režime: prvé dva odbery cytológie v ročnom intervale a v prípade negativity týchto dvoch cytologických výsledkov v 3-ročnom intervale do veku 64 rokov. Skrining sa vo veku 64 rokov ukončí, ak sú posledné 3 cytologické nálezy negatívne. Tento model skriningu bol prebraný zo škandinávskych krajín, kde jeho história dlhoročná. Aktívnym pozývaním vybranej vekovej skupiny žien ku gynekológovi na cytologické vyšetrenie sa dosiahla **80% účasť pozvaných žien**, výrazné zníženie výskytu tohto ochorenia a tiež nízka úmrtnosť. Pre porovnanie: vo Fínsku ochorenie na rakovinu krčka maternice **4,1 žien na 100 000 žien a na Slovensku 19,9 žien na 100 000 žien**. **Union zdravotná poisťovňa, a. s., vynaložila v roku 2012 na preventívny gynekologický program približne 600 000 €.**

Súčasná situácia komplexnej gynekologickej preventívnej starostlivosti na Slovensku

Zásadným problémom na Slovensku je, že ženy na preventívne gynekologické prehliadky nechodia. Najčastejším argumentom žien pri otázke, prečo nechodia je, že sa cítia zdravé, nemajú žiadne zdravotné ťažkosti. Tento argument však nie je správny, pretože rakovina krčka maternice nebolí. Ak žena príde k lekárovi až vtedy, keď má problémy, môže byť neskoro. Je nesmierne dôležité absolvovať preventívnu gynekologickú prehliadku v zákonom stanovených intervaloch za plného zdravia, teda aj vtedy, keď nemajú žiadne zdravotné problémy.

Keďže výskumy nám ukazujú, že preventívne prehliadky majú obrovský význam pri predchádzaní zdravotným problémom a Union zdravotná poisťovňa, a. s., má mimoriadny záujem o zdravie svojich poisteniiek, **posielame formou e-mailu alebo SMS správy všetkým ženám po dovŕšení 18 rokov pripomienku nároku na preventívnu gynekologickú prehliadku.**

Výskyt rakoviny krčka maternice podľa veku

Rakovina krčka maternice sa pritom môže objaviť v akomkoľvek veku ženy. Väčšina žien, u ktorých bolo toto ochorenie diagnostikované, je vo veku medzi 35 až 55 rokov. V poslednom období sa však táto hranica posúva aj do mladších vekových kategórií a v niektorých prípadoch je progresia ochorenia veľmi rýchla. V záujme včasného odhalenia zmien na krčku maternice u mladých žien je vhodné prvé cytologické vyšetrenie urobiť v priebehu prvých dvoch – troch rokov od začiatku sexuálneho života ženy.

V Union zdravotnej poisťovni, a. s., sme sa zamerali na vyhodnotenie účasti žien vo veku od 18 do 23 rokov na preventívnych gynekologických prehliadkach. Záujem našich poisteniiek je podľa analýzy pomerne vysoký. Dôkazom sú priemerné počty - okolo 6 000 žien ročne, čo je približne **37% všetkých poisteniiek Union zdravotnej poisťovne, a. s., v tejto vekovej kategórii**. Tento fakt svedčí o záujme mladých žien absolvovať preventívnu gynekologickú prehliadku. **Avšak na základe rozsahu zdravotnej starostlivosti hradenej zo zákona táto skupina mladých žien nemá nárok na úhradu cytologického skriningového vyšetrenia steru z krčka maternice.**

Union zdravotná poisťovňa, a. s., sa však rozhodla vyjsť v ústrety svojim poistenkám a od roku 2009 uhrádza cy-

tologické skriningové vyšetrenie steru z krčka maternice nadväzujúce na preventívnu gynekologickú prehliadku v ročnom intervale všetkým ženám už od 18 rokov. Vďaka nášmu benefitu je cytologické vyšetrenie steru z krčka maternice, uhradené ženám už od 18 rokov. Len v roku 2012 sme toto vyšetrenie uhradili 3 167 ženám vo veku od 18 do 23 rokov. Analýza výsledkov cytologického vyšetrenia zároveň ukázala pomerne vysoký výskyt zmien rôzneho stupňa (dysplázií) krčku maternice aj rakoviny krčka maternice u našich poistníkov v tejto vekovej kategórii.

Výskyt rakoviny krčka maternice a dysplázií krčka maternice u žien vo veku 18 - 23 rokov

Diagnóza	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Zhubný nádor krčka maternice	8	11	5		2	3
Karcinóm in situ krčka maternice		2		1	1	
Ľahká cervikálna dysplázia	416	372	361	305	307	353
Stredná cervikálna dysplázia	117	136	129	103	86	88
Ťažká cervikálna dysplázia, nezatriedená inde	20	11	9	12	9	8
Nešpecifikovaná dysplázia krčka maternice	268	295	630	441	413	460

Zdroj: Union zdravotná poisťovňa, a.s.

Benefit Union zdravotnej poisťovne, a. s., umožňuje tieto prípady včas zachytiť a vhodne liečiť, resp. pacientky intenzívne sledovať. Význam dokladujú medziročne stúpajúce náklady na liečbu ľahších prípadov a klesajúce náklady na liečbu pokročilého štádia ochorenia.

Metódy cytologického vyšetrenia steru z krčka maternice

Na Slovensku má každá žena k dispozícii dva typy cytologického vyšetrenia: konvenčné alebo tzv. LBC /liquid based cytology/. Cytologické vyšetrenie konvenčnými metódami je spoľahlivé a poskytuje komplexný obraz o oblasti krčka maternice. LBC je vďaka prehľadnému obrazu vyšetřovaných buniek presnejšia umožňuje zároveň vyšetřit aj napríklad HPV /Human papilloma virus/ alebo potvrdiť prítomnosť niektorých patologických mikroorganizmov.

Union zdravotná poisťovňa, a. s., tu opäť vyšla v ústrety a uhrádza obe metódy cytologického vyšetrenia, každá žena si teda môže vybrať druh vyšetrenia podľa vlastného uváženia a odporúčenia lekára.

Čo spôsobuje rakovinu krčka maternice?

Rakovinu krčka maternice zapríčiňuje pretrvávajúca infekcia onkogénnymi typmi ľudského papilomavírusu /HPV/. Existuje viac ako 100 typov HPV, z ktorých väčšina je neškodná a vyvoláva len bežnú infekciu. Pätnásť z nich je onkogénnych, t.z., že môžu spôsobiť vznik rakoviny krčka maternice alebo predrakovinové stavy. Za vznik rakoviny krčka maternice sú vo viac ako 70% všetkých prípadov zodpovedné typy HPV 16 a 18. **Union zdravotná poisťovňa, a. s., uhrádza vyšetrenie prítomnosti vysokorizikových HPV na základe odporúčenia gynekológa.**

Očkovanie proti HPV infekcii

Cieľom očkovania je zabrániť vzniku HPV infekcie, ktorá je príčinou vzniku karcinómu krčka maternice. V súčasnosti sú na trhu dostupné 2 typy vakcín, ktoré chránia pred infekciou typmi 16 a 18, alebo typmi 6 a 11, ktoré spôsobujú vznik genitálnych bradavíc a zmien na krčku maternice.

Union zdravotná poisťovňa, a. s. poskytuje dievčatám vo veku 13-15 rokov 50% príspevok na oba typy vakcín. Od 1.1.2014 dokonca poskytujeme tiež 50% príspevok na obe vakcíny chlapcom vo veku 13 – 15 rokov, ktorá môže u chlapcov zabrániť vzniku genitálnych bradavíc a zároveň sa obmedzí obeh vírusu a zníži riziko nákazy.

